Bohatí Chudáci

ROMÁN : : : : MAĎARSKY NAPSAL M. JÓKAI

"Nu proč!" odpovídala pradlena. "Kdesi na venkově sháněla u příbuzných peníze. Přejete si ještě něčeho věděti, pane strážníku?"

"Od vás již ničeho; na ostatní zeptám se samotné slečny."

Mezi tím byla se dívka oblékla a vyšla z komůrky. Jemné tahy její tváře, drobounké roztomilé rty, temné a zářivé oči, jakož i krásné zlatoplavé vlasy učinily patrně na strážníka veliký dojem; hlas jeho zněl nyní mnohem něžněji než obyčejně.

"Až posud měl jsem příležitost viděti jen vlasy slečny Lydie, ale vždy se mi zdálo, že vlas její jest kaštanový."

Pradlena hlasitě se rozesmála.

"Ach, milý pane strážníku! — Jak jste posud nezkušeným v takových věcech! Nic snazšího než upraviti kaštanové vlasy sodou a lavariem tak, že jsou krásně zlatoplavé."

"To jsem posud nevěděl," omlouval se strážník a se zalíbením pohlížel na dívku.

Potom vyňal z kapsy svého komisního pláště hedvábný, modře kostkovaný šátek a ukázav jej dívce pravil:

"Slečno Gratulinova, povězte mi laskavě, jak se dostal tento šátek na Markétin most v noci z předešlého pátku, právě když jste se z domova vzdálila?"

Paní Zuzanka úzkostí nyní trnula. Bálať se, že dívka se prozradí nějakou odpovědí.

"Tento šátek mi nepatří a také nikdy v noci na Markétině mostě jsem nebyla."

"Avšak všichni obyvatelé tohoto domu tvrdí, že tento šátek měla jste na hlavě onoho večera, když tak nápadně z bytu svého jste zmizela."

"Ale pravím vám, že tento šátek nikdy mi nepatřil."

"Jest to pravda, slečno?"

"Mohu to potvrditi přísahou."

Mohla zajisté tak učiniti, neboť mluvila pravdu.

"Jsme tedy hotovi; není již ničeho, co bych se vás mohl ptáti. Prosím za odpuštění, že jsem vás obtěžoval. Avšak rád bych ještě promluvil se starým Kaporem."

"S mým mužem?" zeptala se živě paní Zuzanka. "Toho byste marně doma hledal v tuto chvíli. Sotva se nasnídal již zase spěchal na nádraží."

"Vždyť má čtyrydvacet hodin prázdno!"

"Snad ho přece znáte? Doma nemá žádného stání. Obává se ustavičně, že by se na nádraží mohlo státi nějaké neštěstí, kdyby tam nebyl se svým Pozorem. Již časně ráno odešel."

To však nebyl skutečný důvod, proč starý Kapor tak časně vytratil se z domova. Cítil již z daleka pečínku policejního pátrání a neznaje se tak obratně vymlouvati jako jeho čiperná manželská polovice, zmizel raději i se svým Pozorem.

Strážník ještě jednou žádal za prominutí, že tak časně slečnu obtěžoval, a odešel.

Když kroky jeho na chodbě dozněly, oddychla si paní Zuzanka z hluboka a pravila:

"Nejhorší jsme již šťastně odbyli; nyní nemusím vás ani na policii znovu hlásiti, neboť slečna Lidie Gratulinova bydlí ještě stále u mne. A chcete skutečně vytrvati v této chudobné, malé komůrce a vydělávati si šitím na živobytí? Mohu vás ubezpečiti, že je to živobytí velice těžké!"

"Kdyby bylo možné, chtěla bych se odhodlati k životu ještě těžšímu. Chtěla bych pracovati třeba u zedníků, kdybych k tomu měla dosti síly. Avšak umím znamenitě vyšívati, vyznám se také ve zhotovování střihů a vůbec dovedu si kus chleba vydělati. A čeho nemám, toho nepotřebuji."

"Toť slaté heslo chudiny: Čeho nemám, toho nepotřebuji! — Kdo se jím neřídí, může si hlavu o zeď rozbiti. A nyní učte se novému způsobu života: Zde v tomto kraku jest mléko a tady v papíru káva. Tamto jest ohniště. Kávu musíte sobě sama vařiti a sice vždycky tolik, aby vám od rána zbylo také k obědu a k večeři. Až něco vyděláte, můžete si dopřáti také kousek masa. A nyní upravte si snídani; nechám vás tu samotnu, neboť musím kamsi odejíti."

Dívka zůstala samotna v kuchyni a dle návodu paní Zuzanky počala si vařiti kávu. Byla s tím brzy hotova, načež jala se poklízeti ve své komůrce. Věnovala se této práci s velikou důkladností. Předešlá "Lydie" nedbala asi příliš čistoty, neboť zvláště pod lůžkem byly hromady smetí. Vymetla vše a prohlédla smetí, při čemž našla kousky jakési fotografie. Zvědavě počala jednotlivé tyto kusy skládati a brzy poznala, že byl to obrázek hezkého mladého muže. Byla to zajisté podobizna onoho ideálu, jenž nešťastnou švadlenku jako klamná bludička zavedl v pozdní večer na Marketin most a s mostu do chladných vln Dunaje.

Když komůrku vyčistila, rozhlédla se po vykonané takto práci a byla hrdou sama na sebe. — Zbytek kávy postavila na okno, jež bylo jedinou špižírnou chudobné dívky. Několik červených jablíček leželo na okně jako poslední odkaz po té "předešlé Lydii." Otevřela okna a prohlížela si malou zahrádku, v jejíž středu nalézala se bouda z prken, na níž znáti byly ještě stopy vybledlého malování. Z této boudy, jež kolkolem hnojem byla obložena, vycházel kouř, což bylo důkazem, že tam někdo bydlí. Odporný zápach vycházel z této boudy.

Na jedné straně zahrádky nalézala se dlouhá, chatrně zbudovaná kolna, jejíž dvéře vedly na dvorek. Dívka viděla vyběhnouti ze dveří těchto postavu muž skou oděnou v hadry, podobnou oněm lidem, jež byla v noci poznala na ulici. Na ramenou nesl tento muž lopatu. Za několik okamžiků vyšel z kolny druhý, potom třetí, čtvrtý atd. Když viděla vycházeti již dvacátého, omrzelo ji počítání a proto zavřela okno.

Šaty její, v nichž po dráze v noci přijela, byly posud vlhké od sněhu, neboť byla je opomenula rozestříti. Proto musila se jimi aspoň nyní zabývati, aby se jí úplně nezkazily a aby řádně mohly oschnouti. Bylyť skoro jedinou lepší částkou jejího majetku.

Ještě ani s úpravou šatů nebyla hotova, když paní Zuzanka se domů vrátila. Již na tváři bylo jí viděti, že přináší nějakou radostnou novinu.

"Přišla jste k nám ve šťastnou hodinu, slečinko," pravila, sotva byla dvéře u kuchyně za sebou zavřela. "Přináším vám pěknou práci. Také vaší nešťastné předchůdkyni práci jsem opatřovala; nyní jí už chudinka nepotřebuje. A věřte mně, nikdy jsem ji netýrala, když nájemné zaplatiti nemohla. Zůstala mi za dva měsíce dlužna; osm zlatých jsem ztratila! Nevytýkám to ubohé té dušince — chraniž Bůh! — ať jen odpočívá v pokoji! Ale ještě v posledních dnech svého života vyhodila všechny peníze za svoji fotografii, kterou poslala onomu člověku, jenž rozum jí popletl."

"Jakou práci mi přinášíte?"

"Jestiť to práce pro výbavu nevěsty z jisté velice vznešené rodiny. Na dvanáct tuctů jemných kapesních šátků bude vám vyšíti barevným hedvábím, zlatem a stříbrem malinký hraběcí znak. Za každý kus dostanete šedesát krejcarů. Hedvábí a zlaté niti dodá vám obchodník s modním zbožím, jemuž opatření prádla pro vznešenou nevěstu bylo svěřeno. Za šest neděl musí býti práce tato hotova. Dokážete to snadno, když pracovati budete také při lampě."

"O zajisté budu v čas hotova, jenom není-li hraběcí znak opatřen příliš jemnými okrasami."

"Nikoli, znak jest jednoduchý. Tady jest vzor, dle něhož bude vám pracovati."

Paní Zuzanka vyňala z košíku pečlivě v papíru zabalený damastový šáteček.

Dívka spěšně šátek rozvinula a zahleděla se na drobounký znak na cípku vyšitý. Zbledla a zachvěla se na celém těle, když tento znak spatřila.

Představovalť černou labuť ve zlatém poli.

Chvíli se zdálo, jako by dívce zatajil se dech a jako by srdce její tlouci přestalo. Potom z hluboka si vzdychla, při čemž ubledlé její tváře polily se slzami.

Černá labuť ve zlatém poli — toť byl vlastní její znak, byl to znak rodiny, z jejíž středu byla uprchla.

Přitiskla ruku na srdce snažíc se překonati veliké své pohnutí. Potom pravila ku pradleně:

"Za šest neděl budu s prací jistě hotova a z výdělku svého zaplatím vám dluh nešťastné či vlastně šťastné nyní Lydie!"

Ze sklepních místností ozval se opět divoký valčík cikánských šumařů.

IV.

"Zelený ráj."

První Adam, praotec lidstva, neměl zajisté kolem sebe zajímavější společnosti, než jakou obklopen byl Adam Kapor a jeho manželka v domě, jemuž říkalo se "Zelený ráj." Nynější majetník Blažej Tarafáš koupil tento dům při soudní dražbě za 1813 zlatých a dovedl každého koutku tak využitkovati, že vynášel mu starý tento barák ročně 1200 zl. Půdy, sklepy, kolny a vůbec vše bylo v tomto domě obydleno.

V několika dnech naučila se slečna Lydie znáti všechny obyvatele "ráje." Se strážníkem znala se již dokonale. Tím, že strážník Johánek záležitost s hedvábným šátkem na Markétině mostě nalezeným dále nevyšetřoval a tak zbavil novou Lydii velikých rozpaků, dopustil se vlastně poklesku proti služebnímu řádu. Povězme tedy celou pravdu: Tento strážník věděl o věci mnohem více, než samotna dívka tušila a než jeho představení byli s to vypátrati.

V podnájmu u Kaporových bydlel ve sklepě cikán šumař se svými dvěma kluky, šestiletým Giulou a sedmiletým Janošem. Oba učili se hře na housle od otce, jenž však obyčejně chodíval s klarinetem. Vždy večer vylezli ze svého brlohu a uchylovali se do vykřičených hospůdek, v nichž vydělávali krejcary svojí muzikou. Časně ráno vraceli se domů a neulehli obyčejně dříve, dokud slečně Lydii nezahráli zamilovaný její valčík.

Slečna Lydie získala si přátelství této cikánské rodiny zcela jednoduchým způsobem. Před půl letem zemřela cikánskému šumaři žena zanechavši po sobě ještě malého, šest měsíců starého prince. Mezi tím, co otec a oba hoši odcházeli za výdělkem, bylo nemluvňátko samo doma ponecháváno, a když někdy přes příliš křičelo, sešla slečna Lidie k němu do sklepa, ukonejšila je, jakž jen mohla a také o svoji kávu s ním se dělila. Za to byl jí otec dítěte neskonale vděčným.

Dále bydlela v "ráji" paní Gagulová, preclíkářka, jež prodávala své zboží ve starém košíku plavcům u Dunaje, potulujíc se v zimě v letě pod širým nebem. — Každého jitra, než vydala se na svoji pouť kolem řeky, zastavila se u paní Zuzanky, aby s ní si trochu pohovořila. Jejího příkladu následovala také sousedka zelenářka, které říkali panna Bábinka snad proto, že asi před čtyřiceti lety marně se namáhala, aby uhnala si nějakého muže.

Dřevěnou boudu uprostřed zahrádky obývala stará, chorá žena, paní Rybičková, která nikdy nevycházela, poněvadž již po kolik let nemohla se ani na nohy postaviti. Měla u sebe svoji malou vnučku, Mařku, která po ulicích prodávala v malém košíčku fialky nebo jiné květinky. — Celá bouda byla, jak již jsme viděli, obložena hnojem, jímž také pokryty byly záhonky, na nichž pěstovala Mařka své květiny. — Mezi těmito záhonky upravovala si také malá květinářka své lůžko, na němž výtečně se jí spalo, neboť měla vždy červené tváře jako dvě růžičky. Na svůj věk bylo to děvče velice vyvinuté; její vlasy, černé a husté, byly vždy rozcuchané; ústa a oči měla vždy otevřeny, jakž tomu bývá u děvčat v letech dětských, jež posud nevědí, že třeba také někdy oči sklopiti. Všem ženským v domě říkala tetičko, z kteréhož pojmenování nevylučovala ani slečnu Lydii.

V podélné kolně, z níž dvéře vedly na dvorek, spávali obyčejně Slováci, přicházející do hlavního města za nuzným výdělkem. Také jednoho z nich slečna Lydie blíže poznala. Byl poněkud v lepších poměrech než ostatní jeho soudruzi; bylť obchodníkem. Prodával kudly a nože s dřevěnými násadami a také čistěji býval oblečen. Měl na sobě krátký svrchní kabát z hrubé bělavé látky a přes něj těžký kožich bez rukávů, ozdobený úzkými proužky z červené kůže. Kolem těla měl opasek opatřený třemi přeskami a sloužící zároveň k uschování peněz. Člověk tento byl vtělená poctivost. Usmíval se stále a na koho se podíval, toho hned si naklonil svým pohledem plným upřímnosti. Byl asi třicet let stár a již poznal také Ameriku, odkudž však zase do Evropy se vrátil. Kdykoli ubíral se kolem okna slečny Lydie, vždycky se zastavil, vyňal svoji flétnu a zapískal některou ze tklivých milostných písní slováckých. Když pak jej některá kolemjdoucí ženština udeřila při tom rukou do zad, smál se tomu jako nejpodařenějšímu žertu.

Kromě osob, o nichž tu učiněna již zmínka, zasluhuje povšimnutí ještě stará pečenářka, prodávající části pečených hus po několika krejcařích v učoudlém a nizounkém krámku, jemuž se říkalo "jídelna." Tato pečenářka byla židovka a s nikým nepromluvila slova zbytečného.

V této velice pestré pestré společnosti tvořila domácnost Adama Kapora a paní Zuzanky jakousi aristokracii. Starý Kapor znám byl všeobecně jako muž rozšafný, jenž každému dobře poradil, kdo o radu ho požádal. Také věděl o všem, co děje se ve světě, neboť četl každého dne noviny. Nehlásil se k žádné politické straně a rád tvořil si úsudek svůj vlastní; přes to však nelnul přece k těm, kdož zvučnými frasemi snaží se upoutati k sobě veřejnou pozornost. Říkal vždy: 'Kdo nejvíce křičí, nejméně pracuje; ony časy už minuly, kdy pouhým pokřikem spadly hradby Jericha!"

Autorita domácnosti Kaporovy zvyšována byla vzorným jednáním paní Zuzanky, která jako pradlena přicházela do panských domů. S nikým se nevadila, avšak v domě dbala přísné kázně. Švadlenka, jež u ní bydlela, nesměla nikdy ve své komůrce přijímati mužských návštěv a musila se zodpovídati z každé hodiny, kterou mimo dům strávila.

Slečna Lydie s největší pílí započala svoji práci.

A byl to hrozný úkol! Sto a čtyřicet čtyřikráte vyšíti drobounce tutéž černou labuť, tutéž hraběcí korunku a tytéž ozdůbky po obou stranách znaku vyzdobiti modré stříbrnými a červené zlatými nitěmi — toť zajisté byl hrozný úkol! Když dokončila první tucet, domnívala se, že již odbyla si pokání za své všechny hříchy na světě. Hrozila se myšlénky, že jest jí vykonati ještě jedenáctkráte tolik! Toť otrocká práce! Ale platí se za ni! Duše konečně se otupí a zapomene mysliti na něco jiného než na jehlu a niti. Již ani nedívá se na vzorek, nýbrž pracuje z paměti a snad by dovedla pracovati i ve tmě jako stroj.

V její komůrce okno špatně přiléhalo a mráz vnikal do vnitř. Proto uchylovala se s vyšíváním do kuchyně, kde paní Zuzanka společně s jakousi pomocnicí od rána do večera zaměstnána byla prádlem. Tato pomocnice bez ustání zpívala a sice opakovala si vždy stejnou písničku:

"Vyrostla mi bílá růže,
já ji trhat nebudu;
milovala jsem tě věrně,
víc milovat nebudu!"

O této písničce řekla kdysi paní Zuzanka zcela důvěrně, že ta "předešlá" Lydie také ráda ji zpívala a že ještě před svým odchodem z domova při ní si zaplakala.

Malá Mařka přicházela rovněž častěji do kuchyně, aby si zde ohřála útlé, zimou zmodralé ruce. Posadila se vždy do kouta u kamen a naslouchala zpěvu, při čemž s patrnou zálibou provázela vždy s pěkným svým hláskem slova ". . . víc milovat nebudu!"

(Pokračování.)

Buďte opatrni, nedejte se ošiditi!

Velká obliba a silná poptávka po pověstné pohodlné obuvi Martha Washington, kterou vyrábí pouze F. Mayer Boot and Shoe Co. v Milwaukee, byla příčinou, že nesolidní obchodníci prodávají laciné a špatné imitace svým odběratelům, když tito žádají obuv Martha Washington.

Mayer Martha Washington pohodlné střevíce

Bez knoflíků — bezšněrovadel

Můžete ji obouvati a zouvati bez obtížnosti - gumová pera po stranách zajišťují dokonalý tvar a volný pohyb nohy. Pohovíte si, šlehčíte a budete míti úplné pohodlí. Jest pěkná, ozdobná a trvanlivá. Nemůže-li vám váš obchodník vyhověti, pište přímo nám.

Obuv je označena na podešvech Mayerovou obchodní zn. s jménem Martha Washington. Nenaleznete-li ji tam, obraťte se.

ZDARMA - Za jméno obchodníka, který nemá Martha Washington obuv pošleme vám obraz Marthy Washington velik. 15x20

F. MAYER Boot & Shoe Co., Milwaukee

Pohodlí.

Není člověka, jenž netoužil by po pohodlí, totiž po onom stavu tělesném i duševním, kde nic člověka nebolí, nic netrápí. Tělesné pohodlí opatří si člověk snadno tím, že věnuje bedlivou pozornost i sebe menší nevolnosti, sebe menší nepravidelnosti. Často mu dobrý lék, jako Trinerovo Léčivé Hořké Víno několika dávkami takovou nepravidelnost spraví, protože rychle vyčistí celé tělo a zároveň mu dá novou sílu k práci. Zahřeje vnitřnosti, vzbudí dobrou chuť k jídlu, vyčistí i obnoví krev a tím vyjasní mysl a uvede člověka v stav plného pohodlí a štěstí. Trinerovo Léčivé Hořké Víno působí rychle a vydatně v různých chorobách žaludku, střev a jater. Ono upraví zažívání, dá sílu nervům, vyčistí pleť. Vezměte je hned, jak Vám bude nevolno od žaludku. V lékárnách. Jos. Triner, 1333-1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill. Unaveným, prací zmořeným údům vrátí sílu a pružnost Trinerův Liniment, nejlepší to lék k natírání těla. Adv.

NOVÉ OBOUSTRANNÉ TALÍŘOVÉ ČESKÉ RECORDY,

zpívané panem B. Ptákem, členem Národního divadla v Praze. —Cena 75c.

Vzpomínka, valčík.
U hrobu matičky.
Ach, což bych já sporoval.
Lístečku dubový.
Kde domov můj?
Svěť měsíčku.
Vstávej, má panenko.
U okénka jsem já stával.

Následující recordy jsou hrané Princess Military band:

Vy hvězdičky, pochod.
Už je malá chvilka do dne, pochod.
České písně, valčík.
Pochod jenerála Fillipoviče — a jiné

Pište si o nové seznamy. Při objednávce jednoho tuctu recordů hradím expressní výlohy sám. 6tf

JOSEPH JIRAN, 1333 W. 18th Street, Chicago, Ill.

(Advertisement.

Krásné čtení zdarma!

Pište o ukázková čísla a sešity hned! Lidové knihkupectví a zasílatelský závod 21-1r

SLAVIA

405 E. 79. Str., NEW YORK.

Jednatele pro české osady přijmem

Vzorně zařízený **HOSTINEC**

— vlastní —

Frank :: Nemerád

16. a William ulice, Omaha, Neb.

Výtečný Metzův ležák, jakož i pravé importované plzeňské stále na čepu. Korbelova vína a nejlepší lihoviny prodává i ve velkém. — Chutný zákusek stále při ruce.

Pozor na zrak!

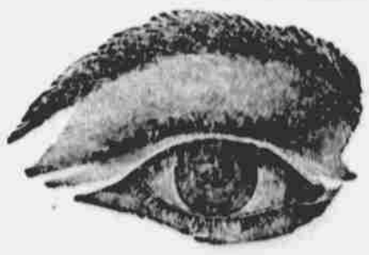

Skla na oči připravujeme dle nejnovější methody. Máte-li slabý zrak, neodkládejte, bude to jen ku Vašemu prospěchu.

Bolení hlavy, závrať odstraní často dobře přizpůsobené brejle.

Tisíce lidí jsme uspokojili. Ceny mírné. 28-tf

A. Cecha & Oldřich Cecha, registrovaní čeští optikové

1248 So. 13. Street, Omaha

Pozor! Pozor!

Buďte bedlivými, když opouštíte káru a neobcházejte ji nikdy sadem, dokud Jste se dříve nepřesvědčili, že nejede jiná kára opačným směrem. Nepozornost může snadno býti příčinou vážné nehody. Pomozte nám svým počínáním, zabránit možnému případu neštěstí.

Omaha & Council Bluffs Street R. R. Co.

Metz Bros. Brewing Co.

Telefon Douglas 119

Vaří a lahvují výborné jen pivo.

Můžete se na tento starý a osvědčený závod spolehnouti.

Pošlete své koně a mezky k Walker a Blain

UNION STOCK YARDS, SOUTH OMAHA, NEBR. — Dražby každé pondělí, počínajíc 27. lednem. Na příští dražbě budeme míti mezi 350 až 400 kusy. — Telefon: So. 679. 27tf

AUCTION WALKER AND BLAIN.